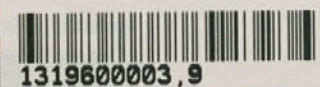

STUŽENSKA
KNJŽNICA
V CELJU

Celje - skladišče
D-Per

249/1960

1319600003,9

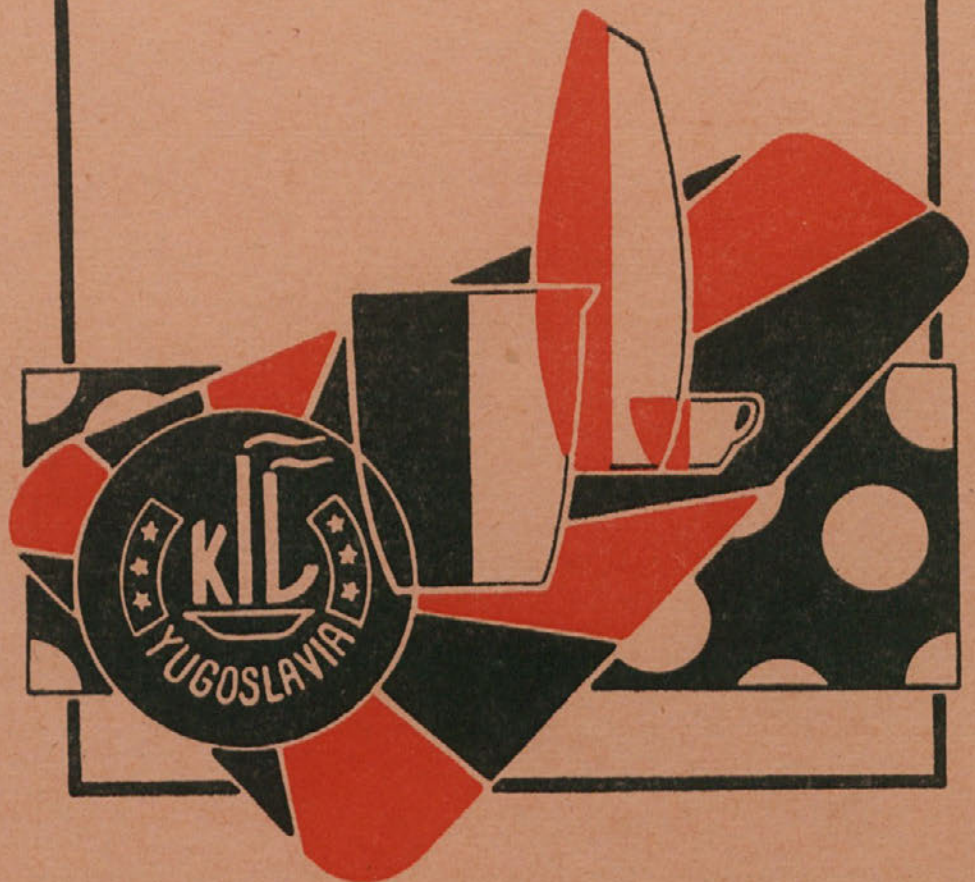
COBISS

OSREDNJA KNJ. CELJE

L. 4 št. 9

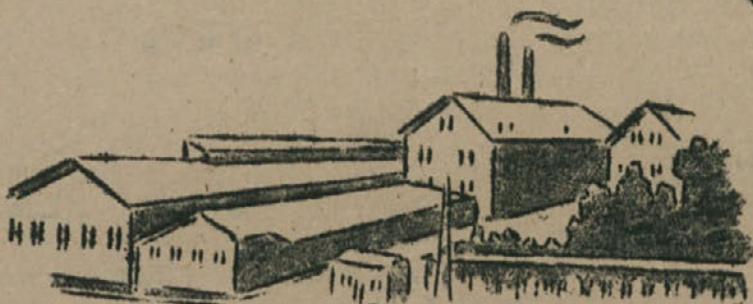

Libojski KERAMIK

Glasilo Keramične industrije Liboje-Celje

10 LET
DS

145 LET
KIL

OB DVOJNEM JUBILEJU

145 let je dolga doba, če imamo v mislih delovanje nekega podjetja. Zaradi tega je Keramična tovarna Liboje staro podjetje, ki pa začenja v naši družbeni ureditvi novo pomlad. Iz stare tovarne z mnogimi prizidki in dokaj razbitim delovnim procesom bo v bodočnosti v Libojah nastalo moderno podjetje, ki bo v ponos kraju in skupnosti. Dela bo seveda mnogo, delovni kolektiv pa bo moral tudi v bodoče pokazati svojo visoko zavest.

Istočasno s tovarno pa rastejo tudi Liboje kot kraj. Nekateri problemi se že urejujejo, kot n. pr. osnovna šola, obrat družbene prehrane, prodajalna kruha in mleka ter mesnica, elektrifikacija, regulacija potoka; nekateri pa čakajo na rešitev v bližnji bodočnosti, kot so: vodovod, asfaltirana cesta, pojačana javna razsvetljava in tako dalje. Rešitev vseh teh problemov zavisi od razumevanja delovnih kolektivov v kraju, še bolj pa od prizadevnosti in razumevanja vseh ljudi na področju Liboj.

Ob 10 - letnici delavskega samoupravljanja lahko na vseh področjih ugotovimo mnogo uspehov, posebno pa še to velja za Keramično tovarno Liboje. Nadaljujmo z dosedanjim delom in ga še izboljšajmo!

Ob 145 - letnici obstoja tovarne in 10 - letnici delavskega samoupravljanja vsem delovnim ljudem v tovarni in Libojah iskrene čestitke.

Predsednik ObLO Žalec

Tone Delak

Oh lo. obletnici delavskega samoupravljanja

12. septembra bo lo let, ko smo prevzeli upravljanje našega podjetja. Meseca julija 1950 je bil v Zvezni ljudski skupščini zglasovan zgodovinski datum o delavskem samoupravljanju. Zgodovinski zato, ker je s tem zakonom prvič v zgodovini uveljavljeno marksistično načelo: "Tovarne delavcem". Tega načela pa ni bilo mogoče uzakoniti že takoj po končani vojni, t. j. po zmagi delavskega razreda v ljudski revoluciji v času narodnoosvobodilne vojne. Da so se lahko uveljavila ta načela, je bil potreben čas, v katerem je bilo nujno rešiti vrsto ekonomskih problemov in utrditi ljudsko oblast na znotraj, kakor tudi položaj naše države v odnosu do drugih držav in v mednarodnem pogledu nasploh.

Druga svetovna vojna je na jugoslovanskih tleh pustila strašne posledice na uničenju materiala in ljudi. Že itak nerazvita industrija in sploh v vsakem pogledu zaostala država je v tej vojni izgubila 1,700.000 ljudi, med katerimi je bilo največ kvalificiranega in šolanega kadra. Uničeno je bilo 55% vse industrije, 52% širokotirnih železnic in 33% ozkotirnih, vsi večji mostovi, 81% ladij, lož pristanišča, nad 50% živine itd. Ko je delavski razred prevzel politično oblast, se je znašel pred vrsto problemov. Med temi je bila najvažnejša in najtežja naloga obnova države in boj za ekonomsko oblast. Po zaslugi, zavesti in požrtvovalnosti vseh naših ljudi je bila obnova leta 1946 v glavnem zaključena. Vzporedno s tem pa si je delavski razred utrjeval tudi ekonomsko oblast. Že v času ljudske revolucije med vojno je bilo precej premoženja zaplenjenega tistemu delu buržoazije, ki je sodelovala z okupatorjem. Nad ostalim premoženjem je bila po vojni izvedena sekvestracija in tej je sledila skoraj v vseh primerih nacionalizacija. V kmetijstvu so bila z zakonom o agrarni reformi odpravljena velika posestva. Poleg tega pa je ljudska oblast izvedla še vrsto drugih ukrepov za krepitev družbene ekonomike, kot so: odvzem vojnega dobička, prisilni odkup zemlje, valutna reforma itd. S tem, da je bilo večji del našega gospodarstva že obnovljenega in je bila zagotovljena ekonomska oblast delavskega razreda, so bili glavni pogoji za plansko gospodarstvo ustvarjeni.

Leta 1947 smo pristopili k prvemu petletnemu planu, ki je bil sprejet v ljudski skupščini kot zakon. Obsežnost nalog 5-letnega plana in deloma kopiranje sovjetskega sistema je zahteval močan državni aparat. Ta aparat pa je bil potreben tudi zato, ker smo morali planirati vse do podrobnosti, če smo hoteli, da zaradi pomanjkanja blagovnih fondov ne pride na tržišču do hujših motenj in drugič tudi zato, ker je bil tak aparat potreben za vodenje ne le države, temveč tudi gospodarstva, to pa zato, da smo izolirali vse bivše kapitaliste od našega gospodarskega življenja na eni strani in na drugi onemogočili tiste, ki bi hoteli vnesti v naše gospodarstvo kapitalistične odnose. Močno državo v pogledu vodstva gospodarstva pa je narekovalo tudi pomanjkanje strokovnega kadra in želja ter principi petletnega plana, da se odpravijo neravnovesja v razvoju posameznih pokrajin in republik. Vsi ti faktorji so se močno uveljavili v načelih petletnega plana in zato to obdobje administra-

tivnega vodenja gospodarstva ni naša nesposobnost, temveč eno od prehodnih obdobij k izgradnji socializma. Kakor je bilo neizbežno voditi državo in njeno gospodarstvo na že opisani način, pa je tako vodenje brez dvoma imelo negativne posledice, ki so z vsakim novim gospodarskim obdobjem vedno bolj prihajale na površje. Ena najnevarnejših negativnih posledic je bila ta, da se je v vodenju države in gospodarstva vedno bolj pojavljal birokratizem, ki bi lahko postal za nadaljni razvoj usoden. Da je birokratizem resnično nevaren socialističnim družbenim odnosom, smo imeli priliko videti na sovjetskem primeru graditve socializma. Naš Centralni komite KPJ je na tako nevarnost pravočasno opozoril in je v skladu z našo ekonomsko in politično situacijo sprejel sklepe, ki so se održali v naši zakonodaji in eden naših najzgovornejših dokazov, da želimo ustvariti resnično demokratično državo, katere temelji so osnovani na znanstveni teoriji Marxa, Engelsa in Lenina je bil Zakon o delavskem upravljanju ter decentralizacija državne uprave. Poleg birokratizma pa so bile še druge negativne posledice administrativnega vodenja gospodarstva. Med te štejemogost togost planiranja, ki je onemogočala vsako iniciativo v proizvodnji in s tem tudi dušila interes za čim boljše in čim uspešneje opravljeno delo. Podjetja se niso brigala za boljše kvaliteto in znižanje stroškov, ker pač ni bil uveljavljen zakon vrednosti, le-ta pa zato ne, ker podjetja niso bila niti proizvodno niti trgovsko samostojna. Vse večji uspehi v našem gospodarstvu in močno uveljavljanje socialistične proizvodnje na vseh važnejših področjih našega gospodarstva ter vedno večja razgibanost je narekovala drugačne odnose in vodenje gospodarstva. Da se ni moglo že prej pristopiti k demokratičnejšim oblikam vodenja gospodarstva, pa je precej krivde tudi na ekonomski blokadi in politični napetosti, ki nam jo je povzročil informbiro. Zaradi spora, ki je nastal z vzhodnimi državami, je bila koncepcija petletnega plana močno ogrožena, saj smo morali odstopiti od marsikaterih predvidevanj in vložiti sredstva v obrambo naše neodvisnosti. To je bil vzrok, da je prišlo do nesorazmerij v razvoju industrije na eni in kmetijstvu ter družbenim standardom na drugi strani.

Decentralizacija državne uprave in delavsko samoupravljanje sta zahtevali drugačne odnose v našem političnem in gospodarskem delovanju in ti so se spremenili predvsem v tem, da so podjetja in ljudski odbori dobili večja pooblastila in samostojnost v odločanju o tistih stvareh, o katerih je prej dajala odločitve cela vrsta direktij, ministrstev in raznih planskih institucij. Tako so se prvi delavski sveti znašli pred dokaj odgovornimi nalogami, ki v samem začetku verjetno niso bile vsem povsem jasne, saj prejšnji administrativni organi niso čez noč prenehali delovati. Ta proces je trajal skoraj vso mandatno dobo prvih delavskih svetov, ki so se uveljavljali in prevzemali postopoma naloge samostojnega gospodarjenja še več ali manj v senci direktij in ministrstev.

Že prvi družbeni plani, ki so se sestavljali v naslednjih letih in ki so upoštevali samostojnost podjetij v pogledu asortimana, števila zaposlenih, organizacije proizvodnega procesa, prodaje in delno že po vprašanju nagrajevanja, so pokazali viden napredek v proizvodnosti, znižanju stroškov, dvigu kvalitete in tudi izbire na tržišču. Pričakovanje, da se bo z delavskim upravljanjem povečal interes za delo, da se bodo izboljšale metode dela in povečala odgovornost za delo, da se bo dvignil fizični in finančni uspeh proizvodnje na posameznika,

so bila povsem upravičena in naš star pregovor, da "več ljudi - več ve" je pokazal tudi tu svojo veljavo. Akumuliranje družbenih sredstev, ki so se zbirala, dostikrat niso bila najekonomičneje izkoriščena, zato se izraža v vseh naslednjih letih v naših družbenih načrtih težnja, da bi bilo čim več družbenih zajemal, ki bi jim bil namen uporabe že v naprej določen in ki bi silila podjetja k čim racionalnejšemu izkoriščanju takih sredstev. Zaradi tega so akumulacijo zamenjali z različni namenskimi skladi, kot so: amortizacija, obresti na osnovna sredstva, zemljarina, delitev dobička, prometni davek, obresti na obratna sredstva itd. Tem družbenim zajemalom pa so se v naslednjih letih pridružili razni drugi skladi, kot so: stanovanjski, za kadre, splošno investicijski, za pospeševanje kmetijstva, gozdarstva, vodni skladi, cestni, devizni, rezervni skladi itd.

V zvezi z ustanovitvijo namenskih družbenih skladov pa se je spremenil tudi celotni način kreditiranja naše investicijske izgradnje. Med drugimi problemi pa je v preteklih letih bil najtežje rešljiv problem, kakšni naj bodo principi nagrajevanja glede na objektivne težave, ki so delovale na tržišču v pogledu ravnovesja med kupnimi in blagovnimi fondi. Ta problem je zaviral stimulatивnejši način nagrajevanja, kar je bila posledica uravnilovske politike zaradi že omenjenih razlogov. Ko smo v zadnjih letih uspeli približati nasprotje med kupnimi in blagovnimi fondi na tako stopnjo, da je bilo mogoče sprostiti sistem nagrajevanja, se je proizvodnja na posameznika dvignila, dvignil se je narodni dohodek in s tem tudi življenjski standard. Še vedno pa ne moremo trditi, da je vprašanje nagrajevanja pri nas povsem rešeno. Čeprav nam to družbeni instrumenti onogočajo, je ta problem na znotraj gospodarskih organizacij težje uresničljiv, ker nam manjkajo izkušnje, razne analize, ki so za tak sproščen način nagrajevanja potrebne in končno tudi to, da nas nekatere napake v nagrajevanju med posameznimi panogami ali delovnimi mesti znotraj podjetja motijo in ovirajo.

Danes, ko proslavljamo 10. obletnico delavskega upravljanja, so delavski sveti postavljeni pred dokaj bolj odgovorne naloge, kakor pa je to bilo še pred leti in ta odgovornost postaja vedno bolj stvarna in njen formalni pomen polagoma izginja. Vzporedno s tem prihaja vedno bolj do izraza povezanost med podjetjem in zborom proizvajalcev občine, kakor tudi z vseni drugimi družbenimi organi, kakor semia ljudskim odborom v občini. Danes je že malo stvari, o katerih bi se morale podjetje obračati na višje oblastne organe, kar lahko vse zadeve rešuje z občinskim ljudskim odborom ali pa so le - te prepustene odgovornosti delavskemu svetu podjetja. Glede na nakazano pot v nadaljni graditvi socializma je pričakovati še dosti večje pristojnosti in odgovornosti, ki bodo naložene delavskim svetom in konunam. Toda ne smemo si domišljati, saj nam dnevni problemi, ki jih rešujemo v našem podjetju, dosti jasno povedo, da nismo v celoti sposobni reševati problemov, za katere smo odgovorni, tako kot to potrebe narekujejo in kar bi lahko družba v idealnem primeru od nas pričakovala. Še pred leti ni bilo povsem jasno, kaj jealjeno in kaj razumeno pod vodenje podjetja in kaj pod upravljanje. Po zaslugi političnih forumov, raznih zavodov itd., ki so vložili precej truda v to, da se v seminarjih in raznih tečajih usposobijo naši vodilni delavci in funkcionarji delavskega upravljanja za dobro vodenje in upravljanje podjetij, smo uspeli te pojme razčistiti in jih

v internih predpisih podjetja uzakoniti. V tej smeri bo v bodoče potrebno še dosti več storiti in to bolj organizirano in načrtno ter v marsičem tudi bolj konkretno, da bi upravljavcem dali tisto splošno družbeno izobrazbo, ki je v dani razvojni stopnji družbenega upravljanja najbolj potrebna za razumevanje gospodarske politike podjetja, katerega upravljavec zastopa.

Preteklo desetletje je v zgodovini razvoja našega podjetja najpomembnejše ne le zaradi delavskega upravljanja, temveč še bolj po doseženih uspehih. Kdor se sponinja podjetja, strojne opreme, stanja proizvodnih prostorov in same organizacije dela, lahko prizna, da se je v tem obdobju napravilo mnogo več kot norda prej v vsem času od prve svetovne vojne sem. Prve povojne investicije niso bile najsmotrnejše izvedene niti v pogledu organizacije proizvodnega procesa in namenena, za katerega naj bi služile, pa tudi ne najkvalitetnejše. To mislino predvsem na etažno graditev, ki se v sodobni proizvodnji skoraj nikjer več v svetu ne uporablja in ki se je tudi pri nas pokazala za neprimerno in nerentabilno. Investicije, ki pa so bile vložene v to podjetje ne glede na namen, ali je šlo za redno reprodukcijo ali za razširjeno, t. j. za povečanje kapacitete podjetja pa so bile bolj premišljene in preštudirane in prilagojene zahtevam proizvodnega procesa. Tako smo v tem obdobju zgradili novo oblikovalnico (strugarno), ki je sodobno zgrajena in tudi opremljena in je v horizontalnem položaju do ostalih proizvodnih oddelkov, s čimer je odpadel vertikalni transport in seveda tudi precejšen del lona, ki je šel na račun tega transporta. Ravno tako se je uredilo vprašanje čiščenja plina, da je odpadlo prevažanje surovega katrana skozi proizvodne oddelke, uredila se je preskrba oz. skladišče premoga, preurejeno je bilo skladišče gotovega blaga, upravne pisarne so se unaknile v novo poslopje in s tem dale prostor prenatrpani slikarni, zboljšala so se cestišča ter zunanji videz tovarne, nabavljeno je bilo iz raznih skladov prostega razpolaganja in čistega dohodka podjetja vrsto osnovnih sredstev, s katerimi se je zagotovila boljše proizvodnja in poslovanje podjetja in med katere štejejo nabavo novega transformatorja, telefonske centrale, osebnega avta, nekaterih instrumentov za laboratorij, ureditev gasilnega doma itd. Ravno tako smo iz sredstev za vzdrževanje v zadnjih letih v marsičem spremenili lice podjetja pa najsi bo to fasade nekaterih poslopij, katera so kazala vso svojo spoštljivo starost, nič boljše ni bilo stanje z ostrešji, ki so bila vseh vrst od strešne lepenke do sodobne lesenitne opeke, in nič boljše ni bilo z nekaterimi strojnimi napravami in inštalacijami; dalje se je občutno zboljšalo stanje sanitarnih naprav, med katerimi je najbolj pomembna pridobitev novo urejenih kopalnic in garderob, ravno tako smo rešili vsaj za silo preskrbo s pitno vodo z adaptacijo starega vodovodnega omrežja, ki pa ni odgovarjal higienskim zahtevam.

Nekoliko manj smo storili za družbeni standard, toda številni problemi v proizvodnji nam niso dovolili, da bi znatnejša sredstva vlagali za objekte in namene družbenega standarda, ker so pač organi delavskega upravljanja morali misliti predvsem na to, da bo podjetje uspešno in nemoteno poslovalo. Toda s pičlini sredstvi, kolikor jih je bilo na razpolago, smo iz bivšega združnega doma zgradili združni blok v zaneno katerega imamo sedaj 6. stanovanjski blok v Dobriši vasi. Namesto lesene barake, ki je stala poleg podjetja, smo dogradili sanski dom, v katerem pa danes stanuje večina družin, ker pač le-tom ni bilo mogoče dodeliti družinskih stanovanj. V perspektivi bo

potrebno mnogo več sredstev tudi za te namene, kajti številna fluktuacija delovne sile ina vzroka ravno v pomanjkanju stanovanj. Iz bivšega mladinskega doma je bil s pomočjo občinskih sredstev urejen otroški vrtec, v katerem je našlo zavetje ca. 50 otrok, ki bi bili sicer prepuščeni pomanjkljivi nagi v tistem času, ko so njih starši na delu. Tudi za kulturno-prosvetno življenje smo iz sredstev čistega dohodka namenili kar precej, saj smo v ta namen kupili in oprenili kino dvorano in društvo "Svoboda" vsako leto podpremo z določenimi sredstvi.

Že vsa povojna leta se vleče kot rdeča nit problem družbene prehrane, predvsem za vse sanske delavce in delavke, kakor tudi za tiste, iz katerih družin sta zaposlena oba člana. Toda kot povsod je bilo tudi tu glavno vprašanje sredstva in šele s pomočjo združenih sredstev občine in razumevanja našega sosednjega kolektiva Rudnika Liboje oz. Zabukovica nam je bila dana možnost, da smo to dolgoletno željo realizirali. Danes ob našem prazniku že lahko govorimo, da bo tudi ta problem v prihodnjih mesecih rešen in da bo vprašanje prehrane za vse tiste, ki si morajo pripravljati kosilo ali večerjo po opravljenem delu, to znatna pridobitev.

Poleg dosežkov na že omenjenih področjih pa ne moremo mimo proizvodnih uspehov. Za primerjavo bi navedli le nekaj podatkov, ki dokazujejo, da smo tudi v tem pogledu napravili velik napredek. Proizvodnja v letu 1950 je znašala v tonah 1.095, v letu 1959 1690 - pri tem pa seveda ni upoštevana sprememba asortimana, da se v zadnjih letih preusmerjamo bolj na dekorativno keramiko, ki da v tonah manjšo proizvodnjo, toda finančni pokazatelji so v tem pogledu še bolj ugodni, saj predstavljajo kar vidne skoke v bruto pokazateljih v odnosu na prejšnja leta. Fizični uspeh proizvodnje na posameznika je več ali manj vsa leta rasel z izjemo kritičnega leta 1957, ko je prišlo do večjih tehnoloških problemov, zaradi katerih je končna proizvodnja bila kvalitativno slaba in smo precejšen del proizvodnje zvozili v tovarniški nasip. To leto je bilo za kolektiv velik preizkusni kamen in tudi za kadre, saj se je takrat dejansko šlo za biti ali ne biti. Marsikdo je bil takrat v dvonih in je skeptično gledal na perspektivo podjetja, vendar se lahko zahvalimo zaupanju vsim starejšim delavcem, ki so vložili ves trud v to, da se je proizvodna politika spremenila, s čemer so bile odpravljene tehnološke napake, ki so povzročale slabo proizvodnjo. Ta trud in zaupanje v perspektivo podjetja je bil dobro pōplačan, saj tako kvalitativnega blaga in tako uspešnih finančnih pokazateljev nismo dosegli še po vojni. Seveda pa s tem še ni rečeno, da lahko lagodno gledamo v bodočnost, saj je pred nami še vrsta problemov, med katerimi je eden najtežjih dokončna rekonstrukcija podjetja.

V imenu delavskega sveta lahko izrazim zaupanje, da bodo organi delavskega upravljanja tudi v bodoče uspešno reševali probleme in da bo ob 20 - letnici delavskega upravljanja naše podjetje resnično dobilo obraz sodobno organiziranega podjetja.

F. Oblak.

 145 LET LIBOJSKE KERAMIKE

Redka so podjetja, in to ne samo pri nas marveč v svetu, ki se lahko ponašajo s takšnim jubilejom kot naša tovarna. Ekonomske krize, konkurenčni boj in razni drugi momenti so v preteklosti le redko dopuščali kateremu podjetju tako dolgo življenje. Toda naša tovarna je vse bolj vzdržala. Menjavali so se lastniki, majali so se temelji tovarne, ta pa je rastla sicer počasi, vendar vztrajno. In zakaj? Zato, ker so v njej delali ljudje vestni in ponosni na delo svojih rok. Vestni in ponosni že pred letom 1945 vkljub temu, da so se vedno in povsod zavedali, da jih lastniki tovarne izkoriščajo. Še bolj pa so se zavedali, ko so vzeli krmilo podjetja v svoje roke.

Naravna bogastva libojske doline in njena neposredne bližine, to je predvsem premoga, glin, kremenčevega peska, vode itd. so že proti koncu sedemnajstega stoletja pritegnila pozornost ljudi, ki so imeli denar. Tako na primer zasledimo že leta 1794 v Libojah proizvodnjo galuna, leta 1807 že obstaja steklarna, katera je uporabljala za kurjenje premog, kar je za takratno stopnjo industrijskega razvoja veljalo kot visoka stopnja tehnike. Eksploatacijo premoga na Katečniku, Kamucu in Brnici pa zasledimo že mnogo let poprej. Premog se izkorišča še danes, medtem ko se je steklarna preselila v Jurklošter in Hrastnik.

Keramična tovarna v Libojah je bila ustanovljena leta 1815, medtem ko je z redno proizvodnjo začela leto kasneje. Ustanovitelj tovarne je bil Ignat Smidel, priseljen tujec - strokovnjak, ki se je tako kot številni drugi tujci s severa nadejal, da bo v naših bogatih krajih uspel s svojim skromnim kapitalom. To je njemu, kakor tudi številnim drugim uspelo, saj je bila konkurenca domačega kapitala minimalna.

Kaj je napotilo Smidla in še prej lastnike tovarne galuna in steklarne, da so ustanavljali podjetja v libojski dolini, to je sorazmerno precej daleč od prometnih poti?

Del odgovora je že v uvodu. Odločilno vlogo so brez dvoma igrale surovine, ki so bile na razpolago v neposredni bližini. Verjetno nič manjšo vlogo pa je odigrala delovna sila - lončarji, katerih je bilo v bližini precej. Verjetno, da je bil tudi sam kraj zanimiv, saj so dolino obkrožali bogati gozdovi. Razen tega takrat še ni bilo savinjske železnice, saj je ta bila zgrajena šele leta 1898.

Novo osnovana tovarna keramike je že v začetku pokazala dobre rezultate. Izdelovala je razno posodo za gospodinjstva in jo prodajala v začetku na tržiščih južno od Drave, kasneje pa po celi Avstroogrski. Proizvodnja se je iz leta v leto večala. Lastniki, kot so to: Heffele, Grile, Tapajner, Ritter, Sonenberg, Pultna in Mores so se menjavali.

Ugoden razvoj Smidlove tovarne je vzbudil v Sloveniji precejšnje zanimanje za proizvodnjo keramike. V libojski dolini se je pojavil nov tujec v osebi S.R. Schutz, kateri je leta 1870 zgradil na prostoru današnje keramične tovarne novo tovarno.

Schutz je bil strokovnjak in je že od samega začetka s svojim strokovnim delom in umetniškim okusom povzdignil kvaliteto in lepoto izdelkov iz te tovarne na takšno višino, da je Šmidlova tovarna morala stopiti v ozadje in se omejiti v glavnem na izdelavo enostavne posode za gospodinjске potrebe. Schutzova tovarna je izdelovala predvsem dekorativno keramiko, in to v izredno bogati dekoraciji, katera je dobila sloves ne samo na domačem trgu, temveč tudi v Holandiji, Švici, Belgiji in celo v Ameriki.

Kmalu po ustanovitvi Schutzove tovarne, to je leta 1893, je bila ustanovljena še tretja manjša tovarna v Gotovljah, katera pa je bila kasneje likvidirana.

Prva svetovna vojna je negativno vplivala na razvoj proizvodnje v obeh libojskih tovarnah. Proizvodnja se je zmanjšala, kvaliteta izdelkov je padla in tudi Schutzova tovarna je morala v znatni meri preiti iz proizvodnje dekorativnih izdelkov na proizvodnjo enostavnih gospodinjских izdelkov.

Po končani prvi svetovni vojni je Schutzova tovarna prišla pod sekvestar, iz katerega je izšla nova firma, katera pa se ni mogla dolgo obdržati. Zato je prišla ponovno pod sekvestar, iz katerega je izšla nova firma, katera pa se ni mogla dolgo obdržati. Zato je prišla ponovno pod sekvestar in leta 1922 v posest prve Hrvatske štedionice v Zagrebu. Ob tej priliki je bilo osnovano novo delničarsko društvo pod naslovom "Keramična industrija D.D. v Zagrebu". Naslednjega leta je novo delničarsko društvo kupilo tudi staro tovarno (Šmidlovo), katera je bila od leta 1871 do leta 1920 v lasti družine Sonenberg. Od leta 1920 do 1923 pa v lasti "Zagorke" d.d.

Delničarsko društvo je tovarni postopno združevalo, obnovilo strojni park in poizkušalo doseči v proizvodnji dekorativne keramike Schutzov sloves. Kljub trudu pa tega slovesa tovarna ni dosegla. Močna inozemska konkurenca je močno ogrožala razvoj tovarne. Večji razvoj tovarne zasledimo po letu 1935. Ukrepi kot so: izgradnja prvih dveh predornih peči, večji obseg proizvodnje dekoriranih izdelkov, prva proizvodnja sanitarne keramike, uporaba kvalitetnejših uvoženih surovin itd. so počasi dvigali obseg proizvodnje in kvalitete izdelkov. Pred pričetkom druge svetovne vojne je proizvodnja znašala 740 ton letno.

Med drugo svetovno vojno je tovarna skoraj normalno obratovala. Vojna vihra ji je prizanesla, vendar je bila v zelo žalostnem stanju. Zgradbe, strojni park in vse drugo je dokazovalo, da se več let v tovarno ni ničesar vlagalo, temveč samo jemalo. Zato naloga, ki jo je dobil kolektiv takoj po končani vojni od skupnosti, to je izdelati čimveč izdelkov, ni bila lahka. Od začetka je proizvodnja stekla z uvoženimi surovinami, ki so še bile na zalogi, kasneje pa je morala potekati z domačimi, ki so bile še premalo preizkušene. Zato je kvaliteta proizvodnje občutno padla. Vidnejši napredek v pogledu kvalitete zasledimo po letu 1952.

Različna mnenja o primernosti lokacije tovarne in razprave, ali se naj gradi nova tovarna v Petrovčah ali obnovi obstoječa, so bila kriva, da tovarna takoj po vojni ni bila generalno rekonstruirana in razširjena. Seveda bi bilo netočno, ako bi trdili, da se v povojnih letih v tovarni ni ničesar naredilo. Zgrajena je bila nova hala za predorne peči, nova predorna in okrogla peč, plavnica, oddelek za livno gmoto in livarno, etažna hala za strugarno, hala z novo strojno opremo za strugarno, zornica, pomožne delavnice, garaže, skladišče gotovih izdelkov itd. itd. Skratka kljub prejšnji ugotovitvi je treba poudariti, da je bilo v 15 letih narejenega več kot v

130 letih. Fizični obseg proizvodnje pa je v teh letih povečan za 130%.

To je brez dvoma lep uspeh. Vendar mi imamo pogoje, da bo bodoči razvoj tovarne hitrejši, kot je bil do sedaj in takšen razvoj tudi hočemo. Hočemo in moramo doseči, da bo čez nekaj let v libojski dolini nastala tovarna, ki bo dostojni reprezentant več kot 150 - letne libojske industrijske tradicije.

Franjo Tilinger

Ob priliki dvojnega jubileja naše tovarne smo govorili s prvim predsednikom DS ter nekaterimi najstarejšimi delavci, ki delajo pri nas že nad 25 let.

VIDMAJER RIHARD, prvi predsednik DS, je na vprašanje, kaj misli glede dela današnjega DS in dela prvega DS pred 10 leti, povedal naslednje:

Po objavi zakona o delavskem samoupravljanju smo tudi pri nas pristopili k tolmačenju tega, vendar si prav konkretne slike, kako bomo izvrševali to nalogo, v samem začetku še nismo mogli predstaviti. Izvedli smo vlitve in 12.11.1950 prevzeli tovarno v upravljanje. V sestavu tega DS smo bili samo starejši ljudje, ki smo z resnostjo in treznostjo presojali stvari, o katerih naj bi odločali. Takrat je kandidatno listo za vlitve v DS predložila sindikalna podružnica, ki je dobro izbrala, saj smo bili vsi predlagani kandidati izvoljeni z ogromno večino.

O delu takratnega DS pravi tov. Vidmajer, da se je v marsičem razlikovalo od današnjega.

Seje so trajale pozno v noč, ker smo se spuščali v razne podrobnosti, ki bi jih moral reševati tehnični kader oz. razne komisije, ki pa jih takrat sploh ni bilo. Seveda pa za negativne vzroke neelastičnosti in neokretnosti takratnega DS nismo bili krivi sami, ampak je bil del te krivde v birokraciji, ki še ni bila dovolj strta, da bi se tudi to ne odražalo v delavskem samoupravljanju. Za primer birokratičnosti in za današnji čas celo otročavosti naj omenim samo to, da sem moral kot predsednik DS podpisati posebno listino, s katero je bilo razrešenemu direktorju Fejferju izročeno 5 kg (loma) kot spomin na njegovo službovanje pri nas. To listino sva podpisala s tov. Jakopom, takratnim predsednikom UO na lastno odgovornost.

Moram pa reči, da so delavci z zaupanjem gledali na naše delo, saj smo bili njihovi zastopnik v DS in smo zastopali njihove težnje.

Delo današnjega DS pa je v toliko lažje, ker ima delavsko samoupravljanje že 10-letne izkušnje. Poleg tega pa razne komisije, ki jih postavlja DS in tehnični kader predhodno vse dobro pripravijo, da člani DS v raznih predlogih lažje diskutirajo, preden se odločijo za kakšen važen sklep. Prav je tudi, da je v DS več mlajših ljudi, ki odločajo o pomembnih vprašanjih.

Kljub temu, da smo v prvem DS bili samo starejši ljudje, smo vendarle zaorali prve brazde na polju delavskega samoupravljanja.

JAKOP IVAN (36 let v KIL), šef laboratorija, je začel delati leta 1921 v Slovenskem Dolu kot strugarški vajenec. Po združitvi tovarne s tovarno v Kasazah je delal kot strugar do leta 1931, ko je bilo zaradi gospodarske krize odpuščenih 75% delavcev iz tovarne. Nato je dve leti delal kot strugar fine keramike pri "Dekoru" v Ljubljani. Od tam se je vrnil leta 1934 v Liboje in delal kot strugar do leta 1938, ko je postal vodja strugarne. Leta 1944 je odšel v partizane, bil ujet in poslan na prisilno delo v Avstrijo. Po osvoboditvi je bil nameščen kot vodja strugarne in ostal na tem delovnem mestu do leta 1951, ko je postal obratovodja. Leta 1953 je bil postavljen na mesto keramika gospodinjske keramike. Od leta 1955 dalje pa je šef laboratorija.

Tov. Jakop je na vprašanje kaj misli o kvaliteti libojške keramike v predaprilski Jugoslaviji in danes izjavil naslednje:

Omeniti moram, da je bila kvaliteta izdelkov v tovarni v Slovenskem Dolu zelo slaba. Tehnološki proces je bil zastarel in tovarna ni mogla konkurirati kasaški. Družba "Zagorka" je bila prisiljena tovarno prodati. Po združitvi tovarn se je stanje izboljšalo, saj sta oba obrata delala po enotnih receptih. Po enem letu združitve so obrat v Slovenskem Dolu ustavili in ves uporabni inventar prenesli v današnjo tovarno. Pričeli smo delati z uvoženimi materiali. Začeli smo tudi z okrasno keramiko v večjem obsegu. Leta 1931 po odpustu večine delavcev iz tovarne je ta obratovala le delno. Delali smo predvsem gospodinjsko keramiko. Med vojno smo izdelovali izključno gospodinjsko keramiko. Leta 1944 je tovarna le še životarila, ker je mnogo delavcev odšlo v partizane. Prva povojna leta je kvaliteta zelo padla, ker ni bilo odgovarjajočih surovin. Bilo je več kot 50% loma. Po reorganizaciji podjetja leta 1951 se je stanje popravilo, ker smo dobili kvalitetnejše materiale, a kvaliteta še vedno ni bila enaka predvojni. Leta 1953 je šla ponovno v pogon nadloščilna peč, ki je stala po vojni. Začeli smo delati okrasno keramiko v večjem obsegu. Leta 1954 smo začeli delati iz vogške gline, leta 1957 pa smo dobili še poljsko glino, ki je prispevala, da se je tovarna zopet gospodarsko dvignila. Uporabljali smo tudi inozemski lošč. Od tega časa naprej se kvaliteta izdelkov stalno zboljšuje. Zadnje leto smo uvedli kvalitetni domači lošč.

Kaj mislite, komu gre predvsem zasluga za stanje, kot je danes?

Da se je proces proizvodnje bistveno izboljšal, je predvsem zasluga 10-letnega delavskega samoupravljanja. Pod takšnim vodstvom ima tovarna kar lepe perspektive.

Kateri dogodek je bil v vašem dolgoletnem službovanju najvažnejši za tovarno in za Vas osebno?

Za tovarno je nedvomno najvažnejši dogodek prevzem tovarne v delavsko upravljanje, za mene pa, ko sem bil pred 10 leti izvoljen za prvega predsednika UO.

KVEDER KARL (33 let v KIL), šef proizvodnje keramike:

Imel sem 14 let, ko sem se zaposlil v tovarni. To je bilo leta 1923. Začel sem se priučevati za strugarja. Kot strugar sem delal do leta 1947. Nato sem bil določen oz. poslan na nor-

mirski tečaj v Ljubljano in po opravljenem normirskem tečaju opravljal 3 leta normirsko službo. Po reorganizaciji leta 1951 se je ta ukinila ter sem prevzel delovno mesto vodje strugarne, in sicer do leta 1953. Pri ponovni reorganizaciji kadrov sem postal obratovodja in nato leta 1959 šef proizvodnje keramike. V začetku mojega prihoda v tovarno jw bil ro majhen obrat, ki je leta 1936 štel ca. 120 ljudi. Za tem so bile zgrajene modernejše predorne peči, povečala se je kapaciteta okroglih peči ter peči za nadloščilno žganje. S tem povečanjem kapacitet se je vzporedno povečal tudi stalež zaposlenih. V takratnem obdobju je bil delavec zaničevan, slabo plačan ter za vsako malenkost tudi odpuščen. Zaradi vsega tega se je delavec začel zavedati, da je tudi človek. Toda delavstvo v naši tovarni je bilo skozi vsa ta leta organizirano, zato smo se uprli proti tedanji upravi podjetja z zahtevo povišanja mezd za ca. 1,50 din na uro (tega se pa točno več ne spominjam). Izbrali smo delegacijo, ki se je šla pogajati z delodajalcem, ki pa ni hotel ničesar slišati o naših zahtevah. Delavska organizacija je takrat sklicala masovni sestanek, to je bilo 8.5.1940, kjer nam je delegacija sporočila, da je vse brez uspeha. Na sestanku je bilo dogovorjeno, da stopi delavstvo dne 9.5.1940 v spošno stavko. Takoj je bil sestavljen stavkovni odbor, v katerem sem prevzel mesto tajnika. Takoj je bila postavljena straža okoli tovarne, ki je imela za nalogo, da prepreči stavkokazom prihod na delo. Dva dni je potekala stavka kar v redu, dokler ni uprava podjetja najela žandarmerijo, ki je začela delavstvo preganjati in voditi na delo nove delavce, ki pa jih ni bilo veliko. Stavka je trajala 6 tednov. Uslišane so bile naše minimalne zahteve, in sicer komaj za 50 para povišanja zaslužek na uro. Med stavko je uprava poskrbela tudi za to, da sva po nekaj dneh stavke morala s predsednikom stavkovnega odbora tov. Zipancem Martinom na vojaške vaje. Nato je uprava začela postopoma zaposlovati stare delavce. Spominjam se, da sem bil zaposlen med zadnjimi in to šele po 14 dneh prihoda iz vojske.

Lahko rečem, da je v tedanji dobi bila za delavca res trnova pot in da je to, kar imamo danes, priboril delavec s svojimi žuljavimi rokami, s svojo proletarsko zavestjo za dobrobit vseh nas ter za mladi rod naše domovine.

LENHART AVGUST (37 let v KIL), izdelovalec šamotnih kopic:

V tovarno sem prišel 10.8.1923 kot 17-letni fant. Takrat nas je bilo zaposlenih ca. 80 ljudi. Delal sem na različnih delovnih mestih, toda največ v šamotnem oddelku, kjer sem še danes. Zaradi precej velike konkurence iz zamejstva predvsem iz Češke in Nemčije smo se na jesen in zimo bali brezposelnosti. Delovni čas je takrat trajal od 7. do 16. ure, vendar smo opoldan imeli eno uro prosto za kosilo. Bil sem strokovno organiziran, to je nekako tako kot današnji sindikat. Bil sem tudi eden izmed mnogih pionirjev Svobode v Libojah, sodeloval pri udarniškem delu, ko smo si postavili dvorano v Slovenskem Dolu. Leta 1935, ko je bil v Celju prvi Zlet Svobod, na katerem je govoril tov. Franc Leskošek - Luka, nam je oblast prepovedala delovanje v kulturno prosvetnih društvih Svobode. Toda ni smo se znašli in takoj ustanovili novo društvo pod imenom "Vzajemnost", ki je delovala vse do leta 1941. Imeli smo pevsko in dramsko sekcijo, v katerih sem se tudi sam udeleževal. Prvi javni nastop pevcev smo imeli v Libojah pri skobernetu. Čisti dobiček tega nastopa smo porabili za nabavo knjig, ki jih je nabavljal neki profesor iz Maribora (inena se pa več ne spominjam) ter ustanovili knjižnico, ki je

vsebinsko bila zelo bogata. Imeli smo tudi politične sestanke, na katerih smo obravnavali predvsem kapitalistični sistem, socializem ter tudi komunizem, toda slednje le ilegalno. Omeniti moram še to, da nam je pri prvem javnem nastopu pevcev pomagal celjski pevski zbor Svoboda pod vodstvom Cirila Preglja. Največ pa smo sodelovali z zabukovško Svobodo, ki nam je bila najbližja.

HLIŠ ANTONIJA (30 let v KIL), naša najstarejša slikarka, je začela delati leta 1922 v tovarni v Slovenskem Dolu. V svojem 30-letnem delu je opravljala vsa dela v slikarni, od enostavnih do težkih dekorjev. Delala je s krajšini prekinitvami (odpust zaradi gospodarske krize, družinske razmere in podobno).

Na vprašanje, kaj misli o delu v slikarni nekdaj in danes, je odgovorila, da je težka primerjave z delom današnjih slikarjev in slikarjev takrat, ker so bili pogoji, pod katerimi so nekoč delali, mnogo slabši od današnjih.

S 15 leti sem bila sprejeta v službo. Od štirih, ki smo tistega dne prosile za delo, sva bili sprejeti dve. Ker sem bila precej šibka, sem bila določena za lažje delo, in sicer v slikarno, kjer sem se učila 3 leta. Današnja mladina ima res lepo, a takrat je bilo vse drugače in o tem ne govorim rada. Kot ženska nisem imela takšnih pravic kot moški, kar se je odražalo predvsem v zaslužku. Slikali smo vse ročno. Namesto brizga smo senčili z gobo vrče, vaze, cvetlične lonce, žardinjere itd. Po preselitvi v današnjo tovarno so uvedli v slikarni tudi brizg in leta 1931 odlepke.

Kaj mislite o kvaliteti slikarskih izdelkov nekoč in danes?

Mislím, da so nekoč zahtevali mnogo več natančnosti kot danes, kar je pa povsem razumljivo, ker trg danes zahteva mnogo več dekoriranih izdelkov ter je nujno, da se delo poenostavi, pa tudi čas, v katerem živimo, terja modernejše, enostavnejše okraske. Ko bo urejena nova slikarna (takrat bom že uživala pokoj), bo delo lahko uspešnejše in kvalitetnejše.

MACONI IVAN (27 let v KIL), vodja livarne, je začel delati kot vajenec v strugarni leta 1923. Nato je bil premeščen k okrogli peči, kjer je ostal do leta 1925, ko je odšel v rudnik. Po vrnitvi iz rudnika leta 1927 je bil zaposlen zopet pri okrogli peči in po izgraditvi prve predorne peči premeščen k tej peči za premikača, kjer je delal do aprila 1944, ko je odšel v partizane. Po osvoboditvi je delal eno leto kot premikač pri predorni peči in nato do leta 1948 kot paznik pri isti peči. Od leta 1948 dalje je delal v livarni kot livar sanitarne keramike ter leta 1952 postal vodja livarne.

Na vprašanje, kaj pravi glede kvalitete livarskih izdelkov nekoč in sedaj, je odgovoril:

Nekdanji izdelki naše tovarne - inenujen jo našo, ker smo jo pred lo leti prevzeli v upravljanje - so sloveli širon sveta. Takšni izdelki so zahtevali veščé, skoraj umetniške roke livarjev in slikarjev. Delo je bilo izredno natančno, drobnjakarsko. Stare oblike so zamenjale nove, sodobnejše. Ker so te oblike oz. izdelki sedaj izdelujejo masovno, izdelava ni več tako natančna, kot je bila nekoč. Livarji bi se morali zavedati, da drobna realistična figurica zahteva več nežnosti in skrbnosti pri ulivanju oz. čiščenju kot sodobne oblike vaz ali drugih predmetov, ki so brez drobnih gubic in podobnega. Ko bomo to dosegli, bom zadovoljen z livarji.

In kaj mislite o premestitvi v novo livarno?

Na vsak način bo delo boljše, saj bodo livarji v enem prostoru, kjer bo organizacija dela lažja. Storitnost dela se bo nedvoumno dvignila, ker bodo odpadle zapreke, tako glede transporta, sušenja modelov in slično, ki jih danes v starih deljenih prostorih srečujemo na vsakem koraku. Ob koncu bi še omenil, da od mladine, ki se danes uči tega poklica, upravičeno pričakujemo solidnega znanja, ker ina za to mnogo boljše pogoje, kot smo jih imeli mi v mladosti.

L.K. - M.Z.

Poleg zgoraj navedenih moramo še omeniti tov. Babiča Rudolfa, ki dela pri pečeh in je v naši tovarni že 36 let; tov. Starovašnika Ivana, mojstra strugarne (30 let v KIL), tov. Mirnika Franca iz šanotnega oddelka (35 let v KIL) ter tov. Kralj Rozalijo pri pečeh (27 let v KIL). Ker so ti na bolniškem oz. na rednem dopustu, nisno imeli prilike, da se tudi z njimi pogovorimo. Želimo pa vsen, da ob jubileju naše tovarne in DS čim veseleje proslavijo tudi svoj službeni jubilej in jim kličejo: "Še na mnoga leta!"

Uredništvo

NAŠ PLAČILNI SISTEM

Iz leta v leto se delovni kolektivi borijo, da ustvarijo čim večji dohodek, da ga pravilno razdelijo v svoje sklade in da od tega določeni del odpade v sklad za plače.

Prav zato, ker so delovni kolektivi na svoj način, ustrezno pogojen v katerih delajo, začeli izdelovati sisteme razdeljevanja osebnih dohodkov, so po sami logiki stvari morali priti do takih izhodišč pri razdeljevanju osebnih dohodkov, ki v danih pogojih najbolj vzpodbudno vplivajo na zaslužek vsakega posameznika, ker sicer s sistemom razdeljevanja ne bi zagotovili niti porasta dohodka podjetij niti porasta osebnih dohodkov. In prav ta politika, na kateri so kolektivi zasnovali svoje sisteme razdeljevanja osebnih dohodkov in na kateri jih nadalje izpopolnjujejo, se zdi še zdaleč pomembnejša, kot so trenutni, sicer zelo lepi in za današnje dimenzije razveseljivi gospodarski uspehi, ki jih kolektivi dosegajo. To se pravi, da se danes nikjer več tarifna politika ne izvaja samo na administrativnem določanju plač, temveč da je danes osebni dohodek odvisen od dohodka podjetja in od tega, kako bo podjetje razdelilo svoj čisti dohodek po namenu za osebne dohodke in za sklade. Tako, vidite, se je tega oprijel tudi naš kolektiv, kar mislin, da je še najbolj pravilno. Za razumevanje vsega tega, pa lahko mirno rečeno: "Več daš, več dobiš, oziroma več narediš, več zaslužiš". Da bi pa izvedeli za mnenje naših delavcev v sami proizvodnji, sem se napotil iz oddelka v oddelk ter izvedel naslednje:

KOS JOŽEFA iz pekirnice: Sem sicer zadovoljna, samo da bi norme ostale take, kot so. Če bi delala po času, ne bi zaslužila mnogo. Norme so se sicer za primerjavo z lanskim letom letos povečale, toda zaslužek je mnogo boljši kot lani, čeprav je treba tudi malo več delati, saj sem letos zaslužila že tudi blizu 20.000.- din mesečno.

VIZOVIŠEK ELICA iz razvrščevalnice: Letos je mnogo bolje kot lani in sem zelo zadovoljna. Delam večina po normi, kar se mi pri zaslužku zelo pozna, saj se letos moj zaslužek suče okoli 11 do 17.000.- din.

GRADIŠEK FRANC, premikač pri prodorni peči: zdi se mi, da je plača prenajhna, ne rečem pa, da včasih tudi dobro zaslužim, ker sem plačan po učinku, je pač tako, da, če več naredim, tudi več zaslužim. Na splošno pa nimam kaj reči, saj se moja plača giblje od 14 do 22.000.- din.

BRGLEZ MARIJA, polnilka kopic pri prodorni peči: Delam po normi, ki se mi zdi še kar primerna in je skupinska. Letos zaslužim mnogo bolje kot lani. Ne zdi se mi pa pravilno, da moram vsako nedeljo in vsak praznik delati, čeprav dobim to delo plačano s procenti.

KEINER ELIZABETA, prašilka pri prodorni peči: Na splošno sem letos bolj zadovoljna kot lani. Delam v skupinski normi in, če smo polnoštevilno na delu, se nam procent ne dvigne toliko, čim jih je pa nekaj v bolnišken staležu ali na dopustu, moramo ostale bolj prijeti za delo ter se nam pri tem tudi procent preseganja norme dvigne, kar se zelo pozna pri zaslužku. Ne zdi se mi pa prav, da moram vsako nedeljo in vsak praznik delati, pa čeprav sem zato plačana s procenti.

GOLČAR FRANC iz strugarne: Delam večina pri oblikovanju krožnikov. Norma se mi zdi precej visoka. S prenijani sem zadovoljen. Glede primerjave z lanskim letom bi povedal, da je bila norma manjša in se je akordna prenija laže dosegla kot pa sedaj oz. letos. Lani sem bil preniran od 10% nad 100 naprej, letos pa od 1% nad 100. Sicer sem pa z zaslužkom kar zadovoljen, saj sem lani zaslužil konaj od 12 do 14.000.- din, letos pa zaslužim od 13 do 16.000.- din.

LENHART AVGUST iz šenotnega oddelka: Pri nekaterih kopicah se mi zdi norma previsoka. Na splošno je pa kar v redu. Če hočem več zaslužiti, moram tudi več narediti ter menim, da je plačilni sistem glede tega popolnoma pravilen. Lani sem prišel z zaslužkom konaj do 13.000.- din, medtem ko priden letos tudi na 16.000.- din mesečno plače.

FEIDIN IVICA iz livarne: Z normami sem kar zadovoljna, samo da se ne bi povečale. Na splošno se mi zdi letošnji plačilni sistem boljši kot lani, saj sem lani zaslužila konaj od 13 do 15.000.- din, medtem ko letos zaslužim od 18 do 20.000.- din.

ŠALEJ BERTA iz nadloščilne slikarne: Čez svoj za služek se nimam kaj pritoževati, sem zadovoljna. Je pač tako, če več naredim, tudi več zaslužim. Ravno zaradi tega se mi zdi letošnji plačilni sistem boljši kot lanski. Saj sem lani zaslužila največ 12.000.- din, letos pa sem prišla celo že do 19.000.- din mesečnega zaslužka. Norme se mi nekatere zdijo previsoke. Ne zdi se

ni pa prav, da sem morala že nekajkrat delati pri peči in celo pri zunanji skupini, saj sem se vendar učila za slikarko.

PINTER MARIJA iz podloščilne slikarne: Z zaslužkom sem zadovoljna. Norme so različne. Kar se jih ne da doseči, sem mnenja, da bi jih bilo treba znižati. Akordne premije so v redu. Lanski plačilni sistem se mi je zdel mnogo boljši kot letošnji. N.pr. lani sem zaslužila ca. 14 do 18.000,- din brez vsakih nadur. Letos pa še nisen dosegla plače 19.000,- din in to z nadurani. Večkrat sem delala že pri okrogli peči ali pa pri zunanji skupini. Ker sem pri tem delu bolj fizično trpela, sem se na svoje delovno mesto vrnila z bolj otrdelimi rokami, kar se mi je zelo poznalo pri doseganju norme. Zato bi predlagala, da nas, ki moramo pri svojem rednem delu ineti lahke roke, ne bi več preneščali na fizična dela.

BABIČ KAREL iz zunanje skupine: Mnenja sem, da je tarifna postavka din 44,- na uro znatno premajhna, če pomislino, da moram delati ob vsakem vremenu in ob vsakem letnem času. Glede razlike med lanskim letom in letošnjim letom bi lahko rekel, da ne zapažam nobene, ker je moj zaslužek isti. Glede norm ne morem reči ničesar, ker je pred dnevi bilo nakladanje ponovno normirano.

KOKOLJ ELZA iz skladišča got. izdelkov: Plačilni sistem se mi zdi pravilen. Norme ustrezajo in se mi ne zdijo previsoke. Kar se tiče pa zaslužka glede na lansko leto, ne bi mogla reči, če je bilo lani, oz. je letos boljše, ker zaslužim približno enako.

Isto Koštomaj

VSO POZORNOST REKONSTRUKCIJI

Zbor proizvajalcev občinskega ljudskega odbora Žalec je na nedavni seji razpravljajal o rekonstrukcijah v industrijskih podjetjih v občini in sprejel naslednje

p r i p o r o č i l o :

Glede na podane ugotovitve o stanju proizvodnih sredstev v naših industrijskih podjetjih, na katerih zaradi njihove zastarelosti in izrabljenosti ni nogoče forsirati tiste proizvodnje, ki bi se jo lahko pričakovalo v normalnih prilikah, je nujno, da naša industrijska podjetja posvetijo vso pažnjo rekonstrukciji svojih obratov. Nujno je, da se vsa podjetja z vso resnostjo in stalno zavzemajo za izvedbo planiranih rekonstrukcij in vsa razpoložljiva sredstva dirigirajo v te namene. Paziti je treba tudi na to, da se bodo rekonstrukcije realizirale kolikor nogoče v planiranih obdobjih, da bi bilo nogoče pravočasno začeti s proizvodnjo v rekonstruiranih obratih. Streneti je tudi za ten, da se izboljša kvaliteta izdelkov, kakor tudi to, da se asortiman prilagaja tržišču prilikam.

Franjo Tilinger

Pregled nekaj najboljših primerov zaslužka po posameznih oddelkih
v juliju 1960

Oddelek	Delavec - ka	ure po času	ure po normi	tarifa post.	zaslužek po času	% presega	Presežek	Premija	Dosež. tarif. post.	Skupaj plača-presež. prem.
RAZVRŠČEVALNICA	Vizovišek Elza Tramšak Angela		219 219	44 44	9.636 9.636	139 139	3.988 3.988	5.896 5.896	89.13 89.13	19.520 19.520
SKL.GOT. IZDEL.	Jevšinek Matilda Cilenšek Štefka	7 10	201 198	44 44	9.152 9.152	123 123	2.159 2.126	3.138 3.508	69.46 71.08	14.449 14.786
PREDORNE PEČI	Štober Franc Brglez Julijana		216 217	57 45	12.312 9.765	121 121	3.042 2.353	3.183 3.508	85.82 72	18.537 15.626
OKROGLE PEČI	Veselko Stefan Marinko Alojz	12	213 196	69 63	14.697 13.104	123 123	3.658 3.056	3.508 3.508	102.64 94.55	21.863 19.668
PAKIRNICA	Kos Jožefa	100	108	43	8.944	136	3.070	2.805	71.24	14.819
GRAFITNI LONCI	Nedelko Ignac	10	198	80	16.640	126	5.431	5.328	131.72	27.399
MODELARNA	Zupanc Trezi	84	124	54	11.252	137	3.149	3.763	87.23	18.144
ŠAMOTNI ODDEL.	Jurički Drago		215	56	12.040	126	6.378	3.995	104.24	22.413
GMOTA	Kolmančič Franc Toplak Ivan		240 256	55 55	13.200 14.080	115 115	9.258 9.194	1.343 1.343	99.17 96.23	23.801 24.617
STRUGARNA	Maconi Leopold Blatnik Marija	4 10	204 198	47 55	9.776 11.440	175 125	7.626 5.480	1.351 3.832	138.23 99.76	28.735 20.752
SLIKARNA	Mastnak Sonja Pangrič Anica	15	220 193	57 71	12.540 14.768	136 128	7.464 3.907	5.448 4.320	115.69 110.55	25.452 22.995
LIVARNA	Cizej Marija Zupanc Pavla		211 218	42 49	8.862 10.682	139 125	5.896 3.983	7.699 3.832	105.95 84.84	22.357 18.497

PONESREČILI SO SE

Glede na to, da je v našen podjetju vedno več nesreč pri delu, smo se odločili, da uvedemo v našen "Libojsken keraniku" stalno rubriko pod naslovom "Ponesrečili so se".

Ko bi se vsak od nas zavedal, kakšno škodo napravi s tem, da se ponesreči, kolektivu, družbi in tudi sam sebi, bi marsikdo malo bolj pazil, da ne bi do takšnih nesreč prišlo bodisi na samem delovnem mestu, na poti na delo in od dela.

Preglejno si ponesrečence samo v prvih sedmih mesecih tega leta, saj jih je kar 31 po številu, in to so:

Pri padcu so si poškodovali roko: ROTAR LUDVIK na poti v službo, KLOVAR VERA, RAMSAK ANTONIJA, MAJHEN ZORA, ZORE ALOJZIJA, KOZOVINC FRANC, PRISLAN MARTIN na poti iz službe.

Nogo so si poškodovali: LEDINEK VIKTOR, AVBERSEK FRANC, RAMSAK BRENDA koleno na nogi, NARBERGER FANI, FLIS JUSTINA na poti v službo, VESELJKO DORA, PLANINSEK ELICA na poti v službo, DELAKORDA VINKO, GERIC FRANC.

KRAJNC IVANKA je ob živčnem napadu padla ter si poškodovala glavo, KELNER ALOJZ se je ponesrečil zaradi malomarnosti sodelavke Lukner Mire, ki mu je pri nakladanju z lopato poškodovala prst na roki; SKRBINJEK IGNAC se je pri odstranjevanju odpadkov urezal v zapetju s črepinjo; KOS JOZEFA se je ponesrečila zaradi malomarnosti Bah Matilde, ki ji je z lopato poškodovala prst na roki, VAJNCERL STEFAN si je pri odpiranju stranic kamiona poškodoval roko, HUŠ HERMINA si je pri nakladanju vagona oz. zapiranju vrat na vagonu stisnila palec na roki, HERODEŽ JUSTINA si je zaskalila na polici prst, ORESNIK IVAN se je urezal v dlan na ostren robu krožnika, DRNOVSEK BETKA je pri razkladanju opake padla ter si poškodovala prsni koš, KVEDER ANICI je padla opaka na roko in ji poškodovala štiri prste, LOSIČ RATKO si je pri zapiranju vrat na avtobusu priškrnil prst, NARBERGER FANI je pri oblikovanju krožnikov preveč pritisnila šablon ob model, ki je počil in ji pri tem poškodoval dva prsta na roki, BEGU ALOJZU je spodrseljač na cirkularski poškodoval palec desne roke, KRAJNC MARTIN si je poškodoval prst pri potegu deske s police, VOČKO ANTON je ob spodrseljaču pri letvanju strehe udaril z roko ob strešno konstrukcijo ter si poškodoval štiri prste.

Pri vseh zgoraj navedenih nesrečah lahko vidimo, da bi pri malo več pazljivosti marsiktere ne bilo treba. Če si samo zamislimo, koliko je Zavod za socialno zavarovanje vsen ten ljuđen izplačal samo nadomestila zaslužka, koliko je izdal za zdravniško osebje in za zdravila, koliko delovnih ur je naš kolektiv s ten izgubil, bi marsikdo uvidel, da delano škodo le sami sebi. Kajti čin več nas bo na bolniških dopustih, ten več bo moralo naše podjetje plačati dopolnilnega socialnega prispevka

Zatorej apelirano na vse člane našega kolektiva, da znanjšano nesreče pri delu oz. da jih sploh popolnoma odpravimo in da bo ta naša rubrika, kakor se je pojavila tudi izginila.

Vse za varnost delovnega človeka!

Lado Koštonaj

ALI RES VSE MINE ?

Gledajoč skozi okno klubske sobe poštarkega doma se nehote domisljam, da je čas kot megla, ki se zunaj včasih leno in počasi, pa zopet divje poganja v smeri pohorskih vrhov. Čas je naš neizprosni spremljevalec, naš up, vse naše pričakovanje, naš gnev, naščevanje in končno vsak njegov utrinek je za nas življenski korak, ki nas pelje in nas bo na določeni postaji za vedno odložil.

Ravno ta trenutek je megla s svojo motno sivino zastrla ves razgled in že naslednji korak se ti zdi v tej temni tihoti negotov, v kosti ti leze strah, pa vendar so to le trenutki, ki minejo, kakor je minil že marsikateri sončen dan, ko je v nas vse vriskalo in pelo. Neizprosni je naš spremljevalec čas, je senca našega vzpona in ravno tako nas v pestrosti ustvarjalnega življenja opozarja, da se naša življenska kupa nevarno polni. Vse to je čas. On je tisto, ki nas osrečuje in daje pečat našim dejanjem, pa je zopet tisto, kar nas grenko razočara. Te misli me spremljajo v teh meglenih in samotnih dneh, v dneh, ko sem našel čas za razmišljanje na prostranstvih pohorskih vrhov, kjer sem ločen od ritma ustvarjalnega življenja, kajti tu je vse tako spokojno, včasih tudi veselo, vendar ima tako veselje nekako svečano obeležnje, ki mu rado sledi bridko spoznanje, da vse tako hitro mine.

Take misli me navdajajo, ko gledam nazaj v preteklost dobrih devetih let in je prišel čas, ko lahko štejem dni, ki me bodo ločili od kolektiva, v krogu katerega sem preživel številne težke in vendar tudi prijetne ure. Temu pravimo slovo! Kolikokrat se poslovljamo, pa naj bo to zjutraj od doma, zvečer od prijateljev, na dopustu od znancev in svojcev in ne vem od koga in ob kakšnih prilikah, vendar je slovo od sodelavcev nekaj drugega, nekaj kar daje temu slovesu trpkost in grenkobo, kakor da se poslavljáš od svojih najbližjih, ko stopáš na negotovo pot, na pot, od kodar ni zagotovljena vrnitev.

V vsem tem času, ki pomeni za večino šestino vse življenske poti in četrtnino njegove ustvarjalne sposobnosti, sem storil marsikaj napak. To, da delamo napake, velja za vse ljudi, le da so napake nekaterih bolj, drugih zopet manj občutne. Kolikšna je škoda in kakšne so posledice, pa je odvisno od marave dela oz. od tega, ali je to storil človek, ki ima opraviti le z neživimi stvarmi, ali tisti, katerega delo je vezano na ljudi. Glade tega se čutim velikega grešnika. Morda sem nekoliko sentimentalni, vendar moje slovo ni nič laže od tistega, ki ga človek lahko čuti ob slovesu najboljšega prijatelja, saj je vsak, ki se je poslovil od sodelavcev, z njimi preživel in doživel nekaj, kar se ne da povedati, medtem ko se to s srcem čuti in te še dolgo v življenju spremlja. Končno pa tudi zavest, da kljub narodnostim, ki si jih storil, si vendar pustil del življenja,

del tistega "JAZA", ki si ga večkrat priključimo, če mislimo, da nam kdo dela krivico. Nekaterim bodo te besede zvenele prazno - zdale se jim bodo odveč. Toda res je tudi to, da se čustva in ljubezen ne kupujejo in srečen tisti, ki se v življenju ni poslavljajal s težkim srcem, pa naj bo to od kogarkoli, in še bolj srečen, če ga tako slovo ni zadelo tam, kjer je najbolj navezan. Taki ljudje se lahko povsod poslovijo in že bodo padli v naročje novemu okolju, ne da bi jih spremljala senca lepih ali bridkih doživetij iz preteklosti. Vidite, to so spomini, ki ne minejo kakor to neusmiljeno dela čas, temveč nas še dolgo spremljajo. Počasi sicer bledijo, toda tako nenadoma se jih ob različnih trenutkih spomnimo in tako živo, kakor da je to bilo včeraj. Tako se spominjamo marsičesa in tudi jaz ne bom izjema, temveč bom še dostikrat mislil na to, da sem storil takrat in takrat napak, da sem z besedo, ki je ušla iz ust v trenutnem razburjenju, površnosti, raztresenosti ali bilo že zakaj, užalil in prizadejal marsikatero bolečino tistim iskrenim in prizadevnim, ki so najmanj zaslužili. Tokrat se želim vsem opravičiti, kajti v srcu nisem nikdar tako mislil. Tistim pa, ki so bili neiskreni, nepošteni in niso stremeli za tistimi cilji ali pa nalog niso hoteli razumeti in so živeli le bolj za svoje koristi, pa naj veljajo le - take besede: Čas bo vaš neizprosni sodnik".

Upam, da v teh devetih letih nisem delal samo slabo, temveč da je bilo v mojem delu in prizadevanju tudi kaj dobrega, saj sem bil vendar v vsej povojni zgodovini najdalje vodilni delavec in bo to le dokaz, da sem se trudil skupno s kolektivom za gospodarski in kulturno - politični napredek podjetja in libojskega kraja kot takega. Moje slovo je deloma le formalno, saj bom še vedno zastopal kolektiv kot odbornik zbora proizvajalcev v občini Žalec in trudil se bom v vseh organih zastopati interese kolektiva, kateremu bom moralno še vedno pripadal. Ob tej priliki bi tudi izrazil zahvalo organom delavskega upravljanja in po njih vsemu kolektivu za pomoč in razumevanje, ki sem ga bil deležen v času svojega študija na ekonomski šoli.

Mislím, da čas, ki nas včasih peha v negotovost in zopet v velika pričakovanja, je vendar istočasno tisti barometer, ki sproti beleži in to so spomini - spomini, ki so naša dejanja in so seštevki našega prizadevanja za boljše življenje, za srečo tistih, ki jih bo čas prikllical za nami. Taka je življenska logika in srečni smo lahko, da živimo v dobi, ko bo človek resnično postal človek.

B. Lukman

S L O V O

Danes se poslavljamo od tovariša - sodelavca, ki ne gre v pokoj, niti ni m lastno željo zapustil podjetja, pač pa je bil premeščen po službeni dolžnosti. Prav gotovo ste vsi že uganili, da je to tov. Božo Lukman, naš dolgoletni sekretar oz. šef splošnega sektorja, ki se je zelo lepo poslovil s svojim člankom v današnji številki od našega kolektiva. Za naslov svojemu članku je postavil vprašanje: "Ali res vse mine?" Da res je - vse mine. Vse dobro in slabo in največkrat je tako, da se celo življenje poslavljamo. Tako je minila tudi doba 9 let,

v katerih je skupaj z nami reševal vse mogoče naloge, ki so mu bile postavljene.

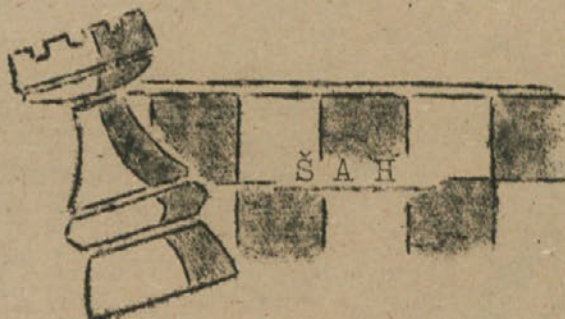
Upamo, da se tudi sedaj ne bo poslovil od nas za vedno, saj bo še nadalje zastopal naše podjetje pri Zboru proizvajalcev v Žalcu in nas bo tako še večkrat obiskal.

V imenu celotnega kolektiva posebno pa še splošnega sektorja z avtoparkom - ki mu je večkrat povzročal sive lase - se mu zahvaljujemo za razumevanje, ki ga je pokazal do naših težav ter za njegov trud za čim boljši napredek našega podjetja. Ne novem službenem mestu pa mu želimo obilo uspehov ter v novem okolju mnogo tovarišev, ki ga bodo razumeli in z njim skupaj delali za izgradnjo naše socialistične države. Istočasno se mu tudi zahvaljujemo za prisrčne besede s katerimi se je poslovil od nas vseh ter mu kliče: še velikokrat na svidenje!

Z. Godler

Za njegovo skrb pri urejanju "Keramika", čigar odgovorni urednik je bil od njegovega rojstva pa do danes, se mu še posebno zahvaljujemo in mu želimo mnogo uspehov pri njegovem delu na novem službenem mestu in upamo, da nas ne bo pozabil ter se še večkrat oglasil s kakšnim prispevkom za naš list.

Uredništvo

Zaključek izbirnega šahovskega turnirja, ki je bil končan dne 23.8.t.l. in se ga je udeležilo 11 igralcev, je dal naslednje rezultate:

Prvo mesto je z 9 točkami ali 90% zasedel tov. Mirko Mežnar, ki je od vseh udeležencev prikazal najlepšo igro.

Na drugo mesto se je z 9 točkami uvrstil tov. Mitja Urisek, ki je v začetku turnirja veljal za glavnega favorita.

Tretje in četrto mesto sta si razdelila tov. Milan Kralj in Jože Ranzinger. Oba sta dosegla 6 točk ali 60%.

Prav dobro je zaigral tudi tov. Rado Pantelič. S 5 1/2 točke je zasedel 5. mesto. Ob malo večji sreči bi lahko pristal celo na 2. ali 3. mestu.

Šesto mesto je zasedel tov. Slavko Godič s 4 1/2 točke, sedmo mesto pa tov. Rajko Jagič s 4 točkami. Od 8. do 10. mesta so se s 3 1/2 točke razvrstili: Rudi Šloser, Jože Rus in Štefi Kotar. Na 11. mestu je tov. Rudi Grum s 3 točkami.

Škoda je, da ni bil turnir polno zaseden, ker bi lahko s številmajšo udeležbo pridobil tudi na kvalitati. Upamo, da se bo v bodoče takšnega turnirja udeležilo vsaj 14 igralcev, ker bi v tem primeru lahko dosegli trije igralci II. kategorijo.

J. R.

ALI ŽE VESTE

- da so pri ObLO v Žalcu ustanovili "službo pravne pomoči državljanom". Služba pravne pomoči daje državljanom pravne nasvete v upravnih in sodnih zadevah (prenoženjsko - pravne zadeve, sodno kazenske in civilno nesporne zadeve). Če potrebujete kakršnokoli pomoč v pravnih zadevah, se obrnite na službo pravne pomoči pri ObLO Žalec.
- da je okrajna skupščina za socialno zavarovanje sprejela resolucijo, ki jo je naslovila na vsa podjetja, ustanove, obrtna podjetja in organizacije. V resoluciji ugotavljajo, da se število delovnih nesreč in poklicnih obolenj stalno povečuje, zato pozivajo vse, da naj bo skrb za delovno zaščito stalna, naj bodo za preventivno dejavnost zadolžene vse organizacije v podjetju in da se naj zato zainteresira slehernega posameznika.
- da naš nov "uslužbenec" ČRT ne dela sivih las samo tistim, ki so pred njegovim nastopom službe preskakovali ograje, temveč tudi vodstvu podjetja. Celó to mu ni všeč, da bi še v naprej vodilni delavci ponoči izvrševali dežurno službo. Razen tega se je tudi njemu zgodilo, da ob nastopu službe ni vedel, kakšna bo njegova plača in drugi delovni pogoji.
- da bo na naši proslavi 145. obletnice organiziran zelo bogat srečolov, zato ne izživajte sreče prej kot ta dan.
- da smo tudi v mesecu juliju imeli rekorno proizvodnjo, saj je bil mesečni plan presežen po vrednosti s 15% in po količini z 11%. S tem je kumulativna izpolnitev plana dvignjena na 105.5% po vrednosti in 108.2% po količini.
- da bo Vodna skupnost Celje v septembru nadaljevala z regulacijskimi deli na potoku Bistrici, in to na odseku restavracije.
- da razstavljamó na Beograjskem in Zagrebškem velesejnu in
- da so naši izdelki dekorativne keramike, katere je razstavljaló trgovsko podjetje "Kristalija" Celje, na "Mariborskem tednu" vzbudili veliko pozornost potrošnikov.
- da imamo težave z realizacijo odobrene štipendije ILO za tov. Polanca.

- da bo v livarni potrebno znatno povečati proizvodnjo, če hočemo, da bo okrogla peč št. II lahko izkoriščena;
- da se je stanje v avtoparku zaradi uničenja stroja od tovarnjaka "Saurerja" še poslabšalo in da bomo zato prisiljeni ustaviti vse usluge s tovarnjaki. Člani kolektiva naj računajo s tem;
- da so trenutno v proizvodnji največji problem šanotne kapi-ce;
- da se kritično stanje z obratnimi sredstvi še vedno ni izboljšalo;
- da je bila ob polletju izvršena inventura v skladišču gotovih izdelkov in da so inventurne razlike manjše, kot so bile kdaj koli doslej;
- da bo v kratkem urejen poseben izhod za kolesarje in motoriste;
- da je še vedno prepovedano puščanje koles in motorjev kje drugje, kot v zato odrejenem prostoru;
- da je bil tov. Žegar Miro na praksi pri tvrdki Uher Dunaj, od katere imamo nerilne instrumente pri pečeh in generatorju;
- da bodo stroški nove peči zaradi zvišanja carine večji od predvidenih za 6,423.880.- din;
- da bomo v prihodnjem letu pristopili h generalni ureditvi tovarniške kanalizacije. Načrti za ureditev so že gotovi.

Iu- Bo , Fr. Ti.

K A Z A L O :

	Stran
1. Ob dvojnem jubileju - T. Delak	135
2. Ob 10. obletnici DS - F. Oblak	136 -
3. 145 let libojske keramike - F. Tilinger	141
4. Razgovori ob našem jubileju - L.K., M.Z.	143
5. Naš plačilni sistem - L. Koštonaj	147
6. Vso pozornost rekonstrukciji - F. Tilinger	149
7. Pregled nekaj najboljših primerov zaslužka po posameznih oddelkih	150
8. Ponesrečili so se - L. Koštonaj	151
9. Ali res vse mine - B. Luknan	152
10. Slovo - Z. Godler	153
11. Šah - J.R.	154
12. Ali že veste ? Lu.Bo. - F.T.	155

Ureja uredniški odbor: Odgovorni urednik Božo Lukman.
Izdaja Keramična industrija Liboje — Celje.
Prispevke dostavljajte odgovornemu uredniku. Rokopisov ne vračamo.